ROK V

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 4

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1930 R.

Z PRZEMYSŁU FARMACEUTYCZNEGO

Ogólna ciężka sytuacja kraju w r. 1929 nie sprzyjała rozwojowi wytwórczości w Polsce, a więc również rozwojowi przemysłu chemicznego. Mimo to, produkcja farmaceutyczna może się wylegitymować poważniejszemi postępami. Przedewszystkiem podkreślić należy coraz silniej rosnącą tendencję przesuwania punktu ciężkości polskiego przemysłu farmaceutycznego na dział syntetyczny. Jako przykład, wskazać można wypuszczenie na rynek dwuetyloamidu kwasu pirydynobetakarbonowego; w dalszym ciągu rozwija się produkcja preparatów salicylowych, utrzymują się też na wysokim poziomie preparaty srebrowe, arsenobenzenowe i inne. W r. 1929 przemysł chemiczno-farmaceutyczny rozwinął, wzorem zagranicy, fabrykację ergosteryny naświetlanej, fabrykowanej z krajowych drożdży, a znajdującej szerokie zastosowanie w leczeniu przy pomocy witamin.

Tak zwane „organopreparaty", t. j. przetwory z narządów zwierzęcych, są coraz chętniej wytwarzane przez polski przemysł farmaceutyczny, przyczem na plan pierwszy wysuwają się przetwory przysadki mózgowej i tarczycy.

Zabiegi Związku Przemysłu Chemicznego, zmierzające do ułatwienia pracy przemysłowi farmaceutycznemu, dania możliwości rozwoju produkcji oraz skutecznej konkurencji z zagranicą — dążą w chwili obecnej do obniżenia cen spirytusu, przeznaczonego do fabrykacji specyfików farmaceutycznych oraz organo - preparatów. Należy stwierdzić, że przemysł zagraniczny, zalewający Polskę masami najrozmaitszych preparatów farmaceutycznych, korzysta przy ich wyrobie z taniego spirytusu eksportowego. Jeżeli polska wytwórczość chemiczno - farmaceutyczna ma skutecznie walczyć ze wzrastającym, najzupełniej zbędnym importem, to musi znaleźć całkowite zrozumienie u naszych władz fiskalnych. Obniżenie cen spirytusu dla przemysłu farmaceutycznego do poziomu, umożliwiającego konkurencję z towarami pochodzenia zagranicznego, musi się stać tem więcej nakazem chwili, że przemysł polski wykazuje daleko idącą inicjatywę w walce konkurencyjnej. Niezależnie od opracowywania i wypuszczania na rynek coraz to nowych preparatów leczniczych, specyfików farmaceutycznych, preparatów organoterapeutycznych i t. p. — przemysł prowadzi ożywioną kampanję prasową i reklamową. Jesteśmy w posiadaniu kompletu pocztówek, wydanych przez jedną z polskich firm chemiczno-farmaceutycznych, a kierowanych pod adresem wszystkich lekarzy w Polsce. Zarówno pomysłowość, jak technika wykonania tych pocztówek — są bardzo oryginalne i nie ustępują najlepszym wzorom reklam zagranicznych.

Przemysł farmaceutyczny z natury swojej przeznaczony również do wytwarzania drobnych chemikalji, nie zaniedbuje działalności na tem polu. Rozpoczęto więc fabrykację trzeciorzędowego alkoholu trójchlorobutylowego, tiosiarczanu złota, amidopirynobutylochloratu, jodokakodylanu wapnia, inozytofosforanów, czterojodofenyloftaleiny i t. d.

Podkreślić jednak wypada, że pomyślny rozwój naszego przemysłu chemiczno-farmaceutycznego zależny jest w wysokim bardzo stopniu od ustosunkowania czynników rządowych. Nie powracając już do sprawy spirytusu, zauważyć trzeba, jak doniosły wpływ na działalność tej gałęzi przemysłu mają np. Kasy Chorych. Sformułować należy dezyderat konieczności zaopatrywania się Kas Chorych w środki lecznicze i opatrunkowe wyłącznie tylko w fabrykach krajowych. Wiadomo nam jest bowiem, że niektóre Kasy, zwłaszcza małopolskie, wyraźnie ciążą ku zagranicy, pielęgnując tradycje dawnych stosunków z Wiedniem. Władze nadzorcze Kas Chorych powinny się przeciwstawić podobnym tendencjom z całą stanowczością i kategorycznie żądać, aby podległe instytucje korzystały z usług przemysłu krajowego. Nie mniej doniosłą jest sprawa pokutujących gdzieniegdzie pomysłów organizowania własnych fabryk Kas Chorych. Fabryki te miałyby produkować szereg preparatów leczniczych, specyfików farmaceutycznych i t. p. Należy sądzić, że wspomniane koncepcje, pozbawione realnych podstaw, a wymierzone zupełnie wyraźnie przeciwko polskiemu przemysłowi farmaceutycznemu, nie będą w bliższej lub dalszej przyszłości realizowane. Jeżeli je notujemy na tem miejscu, to tylko dlatego, aby scharakteryzować ciężkie położenie przemysłu chemiczno-farmaceutycznego: nietylko musi walczyć ze wzrastającą konkurencją zagraniczną, przedsiębrać wielkie wysiłki,

aby uzyskać obniżenie cen zasadniczych surowców, — lecz również walczyć z pomysłami, godzącemi w jego byt.

Sygnalizowanie grożących zewsząd niebezpieczeństw jest tem konieczniejsze, że dopiero ich całokształt daje pojęcie o ciężkich warunkach pracy omawianej gałęzi przemysłu chemicznego. Na tem tle wyraźniej rysują się wysiłki i postępy, uskuteczniane przez polski przemysł chemiczno-farmaceutyczny.

Pakownia preparatów farmaceutycznych w firmie „Ludwik Spiess i Syn" Sp. Akc.

WŚRÓD KSIĄŻEK

* Nakładem tygodnika „Przemysł i Handel", ukazało się opracowanie Rady Portu i Dróg Wodnych w Gdańsku p. t. „Port Gdański". Wydawnictwo to, podane w pięknej szacie graficznej i ozdobione wieloma interesującemi rysunkami i wykresami, jest kopalnią nader ciekawych wiadomości, dotyczących portu gdańskiego. Książka zasługuje na gruntowne przestudjowanie, które przyniesie pożytek nietylko bezpośrednio zainteresowanym sprawami Gdańska, lecz również wszystkim działającym na polu gospodarczem. Ilustracyjnie podajemy kilka liczb, charakteryzujących rozwój portu gdańskiego:

RUCH TOWAROWY W PORCIE GDAŃSKIM:

	Przywóz		Wywóz	
1911	1.039.701 t.	100%	1.203.795 t.	100%
1913	1.233.630 „	119%	878.471 „	73%
1925	690.778 „	66%	2.031.969 „	169%
1928	1.832.409 „	176%	6.783.273 „	564%

Jedno z najpoważniejszych miejsc w imporcie przez port gdański zajmują artykuły chemiczne oraz surowce do wytwarzania nawozów sztucznych (fosforyty). Import fosforytów i saletry przez port gdański wynosił przeciętnie w latach 1911/13 — 125.566 t. rocznie, w r. 1928 osiąga rekordową cyfrę 389.485 tonn. Uruchomiony w r. 1929 basen towarów masowych przy ujściu Wisły zaopatrzony został w mosty przeładunkowe i żórawie dla fosforytów; najsłabsze z tych żórawi mają nośność 10 tonn.

Importowy przed wojną port dla węgla — Gdańsk — po wojnie stał się portem eksportowym. W r. 1926 wywieziono przez Gdańsk prawie 3,5 miljona tonn węgla, w r. 1927 — przeszło 4 miljony tonn, a w r. 1928 — prawie 5,4 miljonów tonn. Udział Gdańska w eksporcie polskiego węgla wzrósł z 6% w r. 1923 do 33% w r. 1928. Udział Gdańska w handlu zagranicznym Polski w r. 1923 wynosił 8%, w r. 1928 — 34%.

* Wydane zostało drukowane sprawozdanie roczne z działalności Uzdrowiska dla dzieci przy Tomaszowskiej Fabryce Sztucznego Jedwabiu. Broszura zawiera szereg nader interesujących informacyj o organizacji i działalności Uzdrowiska. W pierwszym 1928/29 roku działalności Uzdrowiska, przebywało w niem ogółem 305 dzieci, przyczem największa ilość — bo 74 — w wieku lat 6-ciu. Średni przyrost wagi u dzieci wynosił 6,5%, w Uzdrowisku dokonywany był cały szereg zabiegów leczniczych, jak np. naświetlanie lampami kwarcowemi.

Sprawozdanie zasługuje na zupełnie specjalną uwagę, jako dowód samorzutnego podjęcia inicjatywy społecznej przez przemysł polski, niewątpliwie wykazującej znacznie efektywniejsze rezultaty, niż szeroko rozbudowany system obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

KRONIKA

Dn. 31 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem przyjęto w poczet członków Związku:

Zjednoczenie Sprzedaży Kwasu Siarkowego Sp. z ogr. odp., Katowice.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, Sp. Akc., Winnica.

Wytwórnię Światłoczułego Papieru St. Juracki i St. Chełmicki, Poznań.

Zarząd zdecydował wzięcie udziału przez Związek w Wystawie Międzynarodowej w Liége; przemysł chemiczny zajmuje jedno ze stoisk o powierzchni 36 mtr.^{2} w pawilonie polskim.

Kooptowano do Zarządu p. Inż. Ludwika Brzezowskiego, Dyrektora Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie.

Wreszcie postanowiono zwrócić uwagę na uchwałę ostatniego ogólnego zebrania Polskiego Towarzystwa Chemicznego, wprowadzającego dwie kategorje członków Towarzystwa: zwyczajnych i wspierających. Zarząd Związku zwraca uwagę na konieczność popierania Polskiego Towarzystwa Chemicznego, drogą wpisywania się na członków wspierających.

Dnia 4 lutego r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu na którem — w sprawach bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny — powzięto następujące uchwały:

aldehyd benzoesowy clić wg. poz. 119 p. 4 taryfy celnej,

ziemie używane w przemyśle, nadchodzące w stanie zmielonym, a służące do celów odbarwiających, odwaniających i t. p. clić wg. poz. 66 p. 1 lub poz. 66 p. 2c.,

miseczki porcelanowe używane do rozdrabniania farb clić wg. poz. 216 p. 1 taryfy celnej.

Dn. 4 lutego r. b. odbyła się w Min. Przemysłu i Handlu konferencja, poświęcona rozważeniu wynalazku Inż. Wł. Kopczewskiego w zakresie dętek do kół samochodowych. W konferencji wzięli udział przedstawiciele przemysłu gumowego, którzy wyrazili gotowość pewnej współpracy z wynalazcą, przedewszystkiem w kierunku ułatwienia przeprowadzenia właściwych prób i doświadczeń.

Dn. 6 lutego r. b. odbyła się w Min. Przemysłu i Handlu narada w sprawie ekstraktów garbarskich. Celem narady było ustalenie ostatecznego poglądu na sprawy ulg celnych od ekstraktów oraz rewizja zaprojektowanych w nowej taryfie celnej stawek na ekstrakty garbarskie.

Dziennik „Polska Zbrojna" zawiadamia nas, że przystępuje do wydania specjalnego numeru na dzień 19 marca r. b. — t. j. w dniu imienin Marsz. Piłsudskiego i w związku z tem przystępuje do zbierania ogłoszeń.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

* W Dz. Ust. Nr. 5 z dn. 3 lutego r. b. ukazało się pod poz. 44 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa w sprawie zwrotu ceł przy wywozie cyjanków, żelazocyjanków, błękitów oraz ługu potasowego.

Rozporządzenie to jest poprostu przedłużeniem dotychczas obowiązujących w tej sprawie przepisów, nie wprowadza żadnych zmian w normie zwrotu cła, natomiast obowiązuje aż do odwołania, nie zaś — jak uprzednio — do pewnej oznaczonej daty. Rozporządzenie ma zastosowanie do towarów wywiezionych zagranicę w czasie od dn. 1 stycznia 1930 r.

* W Dz. Ust. Nr. 7 z dn. 11 lutego 1930 ukazało się pod poz. 56 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 28 stycznia 1930 w sprawie cła wywozowego od makuchów.

Rozporządzenie to przewiduje zawieszenie ceł wywozowych od makuchów lnianych i rzepakowych do dn. 31 maja 1930. Zaznaczyć należy, że z mocy samego prawa makuchy są wolne do wywozu w okresie od 1 czerwca do 1 grudnia, praktycznie przeto — makuchy nie będą opłacały cła wywozowego od dn. 11 lutego do 1 grudnia r. b.

Musimy tu jednak z całą stanowczością podkreślić, że w sprawie tak doniosłej jak umożliwienie eksportu makuchów, których zbyt w kraju bliski jest obecnie zeru, opieszałość w ogłoszeniu powyższego Rozporządzenia jest conajmniej niezrozumiała. Uchwała Komitetu Ekonomicznego, decydująca bezcłowy wywóz makuchów, zapadła w drugiej połowie stycznia r. b. Ale praktyczne wprowadzenie jej w życie przez publikację właściwych przepisów nastąpiło dopiero w trzy tygodnie po uchwale. Tymczasem ceny makuchów na rynkach światowych spadły i eksport kalkuluje się znacznie gorzej, niżby to miało miejsce jeszcze parę tygodni temu.

Byłoby ze wszech miar pożądane na przyszłość, aby publikowanie zarządzeń, mających istotny wpływ na życie gospodarcze, odbywało się w śpieszniejszem tempie.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 „
„ „ czysty 99%	330 „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,80 „
„ granulowany za 1 kg % N_2	2,— „
Azotan amonu	103,60 „
Benzen handlow 90%	90,50 „
„ czysty	105 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „
Chlorek cynku (ług 50%)	55 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	900 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 30%	250 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 „
„ techniczna	175 „
Karbid	75—80 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	285 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	7,74 „
„ solny bez arsenu	14 „
„ octowy techn. 30%	110 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25 „
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	20 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	160 „
„ ołowiu	260 „
Oleina zwierzęca destylat	300 „
„ „ saponifikat	290 „
Oleum 20%	20,85 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	21 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62%	70 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	300 „
Superfosfat 16%	13,76—15,20 „
Toluen czysty	120 „
Żelatyna techn.	450 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14 Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca.

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10